

Asiantuntijakuuleminen: HE 149/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi lastensuojelulain muuttamisesta sekä siihen liittyviksi laeiksi

Sosiaali- ja terveystoimi 3.3.2026

Palvelualuejohtaja Saana Pukkio

Vantaan ja Keravan hyvinvointialue

Kokonaisarvio esityksestä

- Vantaan ja Keravan hyvinvointialue pitää esitystä pääosin kannatettavana ja tarpeellisena. Ehdotuksilla voidaan parantaa kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten oikeutta erityiseen suojeluun ja turvata sijaishuollon tavoitteiden tosiasiallista toteutumista.
- Kasvatuksellisen rajaamisen ja rajoitustoimien välisen rajanvedon selkeyttäminen lainsäädännössä voi vahvistaa perhehoitoa ja vähentää lasten siirtämistä perhehoidosta laitoshoidon.
- Rajoitustoimien muutoksia, sijaishuoltopaikasta luvatta poissaolevien lasten palauttamista ja erityisen huolenpidon kokonaiskestoja koskevat ehdotukset ovat ehdottoman tarpeellisia sijoitettujen lasten erityisen suojelun, turvallisuuden ja kuntoutumisedellytysten vahvistamiseksi.
- Hyvinvointialue näkee uuden kuntouttavan suljetun laitospalvelun tarpeellisena ja perusteltuna lisänä sijaishuollon palveluvalikkoon.
- Hyvinvointialue pitää valitettavana, että lastensuojelun ja lasten- ja nuorisopsykiatrian yhteensovitettyjen yksiköiden velvoittavasta säätämisestä luovutaan huomioiden lastensuojelun ja lasten- ja nuorisopsykiatrian yhteisasiakkaiden suuren määrän. Lastensuojelun ja terveydenhuollon yhteensovittamisen lainsäädännöllistä velvoittavuutta tulisi tarkastella jatkossa uudelleen.

Kasvatuksellisten rajojen asettaminen sekä rajoitukset sijaishuollossa

- Hyvinvointialue katsoo, että lakiesityksessä esitetyt muutokset rajoituksiin sijaishuollossa sekä pyrkimys kasvatuksellisten rajojen ja rajoitustoimenpiteiden välisten erojen täsmentämiseen ovat pääosin kannatettavia ja tarpeellisia.
- Kasvatuksellisten rajojen ja rajoitustoimenpiteiden välisen eron jäsentäminen on kuitenkin lainsäädäntötasolla vaikeaa, ja lakiesityksen ehdotukset ovat tältä osin monin paikoin epäselviä.
- Ehdotusten soveltaminen käytännössä voi osoittautua haastavaksi etenkin perhehoidossa. Esimerkiksi aineiden ja esineiden tosiasiallinen poisottaminen perhehoidossa ja lapsen fyysiseen koskemattomuuteen puuttuminen jäävät esityksessä epäselviksi.
- Ehdotukset lapsen luvattomien sijaishuoltopaikasta poistumisten estämiseksi sekä lapsen kiinniottamiseksi ja löytämiseksi (68 a – 69 e §) ovat ehdottoman tarpeellisia ja pääosin perusteellisesti ja selkeästi muotoiltuja.

Kuntouttava suljettu laitospalvelu

- Hyvinvointialue pitää ehdotusta uuden kuntouttavan suljetun laitospalvelun perustamisesta pääosin kannatettavana ja tarpeellisena.
- Hyvinvointialue kuitenkin katsoo, ettei alle 12-vuotiaita lapsia tulisi sijoittaa kyseiseen palveluun edes erityisin perustein ja ehdotusta tulisi tältä osin muuttaa.
- Hyvinvointialue esittää, että kuntouttavan suljetun laitospalvelun vaikuttavuudesta ja lasten oikeuksien toteutumisesta uudessa palvelussa tulisi käynnistää arviointi- ja vaikuttavuustutkimus, jonka tekemiseen olisi varattava riittävät määrärahat.

Valtion lastensuojeluyksiköitä koskevat esitykset

- Valtion lastensuojelulaitos tuottaa viimesijaisia, vaativimman tason sijaishuoltopalveluja, joissa rajoitetaan lasten perus- ja ihmisoikeuksia. Valtion lastensuojelulaitoksen viimesijaisen ja lasten oikeuksia rajoittavan luonteen vuoksi laitoksen ohjaukseen, valvontaan ja toiminnan läpinäkyvyyteen on kiinnitettävä erityistä huomiota.
- Hyvinvointialue ilmaisee huolensa siitä, että jatkossa Valtion lastensuojelulaitoksen sisälle keskitetään huomattavasti nykyistä enemmän ratkaisuvalltaa. Esityksessä Valtion lastensuojelulaitoksen ohjaus ja valvonta jäävät jossain määrin epäselviksi.
- Hyvinvointialue katsoo, että Valtion lastensuojelulaitoksen tehtäväkentän vuoksi johtajalta tulisi edellyttää nimenomaisesti lastensuojelun ja/tai sijaishuollon kokemusta, ja ehdotusta (3 §) tulisi tältä osin muuttaa.

Yhteenveto

- Vantaan ja Keravan hyvinvointialue pitää hallituksen esitystä pääosin onnistuneena, kannatettavana ja tarpeellisena. Hyvinvointialue katsoo, että esityksen ehdotukset voivat turvata sijoitettujen lasten oikeutta erityiseen suojeluun ja sijaishuollon tavoitteiden toteuttamista nykyistä lainsäädäntöä paremmin.
- Hyvinvointialue katsoo, että esitystä tulisi muuttaa alle 12-vuotiaiden kuntouttavaa suljettua laitospalvelua ja Valtion lastensuojelulaitoksen johtajan kelpoisuusehtoa koskevien ehdotusten osalta.
- Lain toimeenpanoa, sen tosiasiallisia vaikutuksia sekä kuntouttavan suljetun laitospalvelun vaikuttavuutta tulee seurata ja arvioida, ja varata tähän riittävät määrärahat.

